

STAGEVERSLAG

THEATERVORMGEVING

GEARTSJE VAN DER ZEE

ASSISTENT REGIE EN VORMGEVING

PRODUCTIE: CRASH

NNT & CLUB GUY AND RONI

KO VAN DEN BOSCH & GUY WEIZMAN

GRONINGEN – TERSCHELLING (OEROL)

**STAGEVERLENER
KO VAN DEN BOSCH
BLOEMSTRAAT 38
9712 LE GRONINGEN**

**STAGECOORDINATOR
NELLEKE KARST**

**DATUM VAN VERSCHIJNEN
1 AUGUSTUS 2013**

INHOUDSOPGAVE

7		INLEIDING	
8	1	HET MAKEN VAN ARTISTIEKE KEUZES	
9	1.1	ONTVANGST DOOR HET PUBLIEK	
10	2	LEERDOELEN	
11	2.1	CREEREND VERMOGEN	
11	2.2	VERMOGEN KRITISCHE REFLECTIE	
13	2.3	VERMOGEN TOT GROEI EN VERNIEUWING	
14	2.4	ORGANISEREND VERMOGEN	
15	2.5	COMMUNICATIEF VERMOGEN	
	2.6	OMGEVINGSGERICHTHEID	
17	2.7	VERMOGEN TOT SAMENWERKEN	
19	3	VERVOLG	
20	4	CONCLUSIE	
	4.1	DE WAARDE VAN EEN NETWERK	
	4.2	DE WERKING VAN EEN GROOT THEATERGEZELSCAP	
21	4.3	ONTWIKKELEN VAN EEN ONTWERP IN DE WERKPLAATS	

Repetitiefoto - Noorderkerk (Groningen)

INLEIDING

Op maandag 22 april was de eerste repetitiedag van 'Crash', een productie van het Noord Nederlands Toneel en dansgezelschap Club Guy & Roni, beide zitten in Groningen. Van het NNT zijn er vier acteurs bij betrokken, Maartje van de Wetering, Malou Gorter, Peter Vandemeulebroecke en sinds deze productie nieuw in het ensemble, Bram van der Heijden. Van Club Guy & Roni zijn er vier dansers, Camilo Chapela, Dunja Jovic, Adam Richard Peterson en Igor Podsiadly. De regisseurs zijn Ko van den Bosch van het NNT en Guy Weizman van Club Guy & Roni. De vormgeving werd gedaan door Peter en Ko samen.

Ik ben assistent regie en vormgeving voor deze productie. Ik heb van tevoren met Ko van den Bosch, één van de regisseurs, afgesproken dat ik als geheugen zal functioneren, aan mij de taak om bij te houden wat er gebeurt tijdens de repetities. Daarnaast beheerde ik het repetitieschema wat van tevoren door de productie-afdeling was gemaakt. Ik hield bij wie wanneer aanwezig was en zorgde dat iedereen ervan op de hoogte zou zijn. Ook was ik contactpersoon tussen de medewerkers op de Machinefabriek en de regisseurs in de Noorderkerk, onze repetitielocatie. Ten slotte zou ik helpen met het decor, nader te bepalen op welke momenten dat het best zou passen. Toen we op de helft van de productie-periode waren hebben we besloten dat ik voortaan in de werkplaats op de machinefabriek en op Terschelling aan het decor zou werken.

7

Mijn doelstellingen zijn om te leren hoe het Noord Nederlands Toneel werkt. Ook wil ik erachter komen of het NNT een plek voor mij zou kunnen zijn. Tijdens de lessen van André Pronk en Pol Wijnberg van het Grand Theatre heb ik al geleerd dat er veel verschil is tussen hoe gezelschappen werken. Ik heb specifieke interesse voor het Noord Nederlands Toneel, omdat ik hun voorstellingen goed vindt en omdat ze in Groningen werken. Ik zou graag in Groningen werken in de toekomst. Ik heb vragen zoals; hoe neemt Ko van den Bosch (regisseur en vormgever) zijn positie in binnen het NNT? Hoe komen beelden tot stand? Hoe lang duurt het productionele deel? Het ontwikkelen van het spel? Het ontwikkelen van het beeld? In hoeverre vinden de verschillende onderdelen gelijktijdig plaats? Wie heeft welke verantwoordelijkheden? Hoe liggen de verhoudingen tussen kantoor en het artistieke deel? Op al deze vragen heb ik antwoord gekregen tijdens mijn stage.

1. HET MAKEN VAN ARTISTIEKE KEUZES

Er werd begonnen zonder script, het vormen van scènes ging als volgt:

- Guy leidt het gesprek en trekt verhalen uit de spelers, een aantal uren lang.
- Aanleidingen voor scènes worden op kaartjes geschreven en op een prikbord geprikt.
- Improvisaties naar aanleiding van het gesprek en wat er op de kaartjes geschreven staat.
- Input van acteurs en dansers in overleg

Zo ging het de eerste paar weken. Iedere dag nieuw materiaal maken. De repetitiedagen in de Noorderkerk begonnen op 22 april. Daarvoor hadden Ko en Guy al besproken welke richting het uit moest gaan. Ze waren geïnspireerd door het boek 'CRASH' van J. C. Ballard en de film die daarop gemaakt is door Cronenberg.

Guy wilde vooral de ervaring van een auto-ongeluk uit elkaar trekken. De angst, het geweld, de adrenaline, de seksuele opwindning, de nieuwsgierigheid naar de gevolgen van het geweld. Hoe zullen de wrakken eruitzien? Wat zal ik voor verwondingen hebben? Hoe zal mijn relatie tot de ander die in het ongeluk betrokken is? Guy heeft zich vooral bezig gehouden met hoe je al deze aspecten kunt verbeelden in beweging. Renger (geluidsontwerper) heeft dit ondersteunt met soundtracks.

8

Ko wilde qua beeld graag een anti-oerol statement maken door het weidse landschap af te schermen met een groot wit vlak. Dit werd later van tafel geveegd, omdat het te duur werd in verband met veiligheidsmaatregelen en vervoerskosten naar Terschelling. Ko wilde ook echte impacts hebben, echt harde klappen van metaal wat tegen elkaar aan bukt. Dat is wel gebeurd. Hoe verbeeld je een crash? Hoe verbeeld je een snelweg? Het is een veld met auto-stoelen bovenop ladders geworden, waar auto-onderdelen met geweld tegenaan komen vliegen van een kabelbaan af en daarnaast een lange harmonica van motorkappen die langzaam in elkaar kreukelt met mensen die ertussen raken, een kettingbotsing.

"We came to a situation we need a crash to have big feelings, create big urges, both sexual and happiness. We try to hang on to the change." (Guy)

Naast de harmonica, de ladders en de kabelbaan zijn er meer ideeën de revue gepasseerd. In eerste instantie zou het decor alleen uit autowrakken bestaan, maar Ko en Peter wilden toch iets spannenders. Het grote witte vlak passeerde de revue en nog een aantal rand-ideeën. In productievergaderingen werden decor-ideeën ook relatief makkelijk weer van tafel geveegd nadat gebleken was dat iets te veel zou kosten. De volgorde was: Ko komt met een plan, Boes Diertens (hoofd-techniek) en Antsje van der Zee (productieleider) zoeken uit hoe het precies gerealiseerd moet worden en wat het zal gaan kosten en geven op basis daarvan wel of geen groen licht aan Ko.

Artistieke keuzes worden soms op een meer pragmatische manier gemaakt dan ik zou verwachten. Dit kwam deels door het gebrek aan tijd. De regisseur was ook de vormgever, samen met één van de acteurs. Zij waren in principe steeds nodig bij de repetities. Voor en na de tijd kwamen zij naar de Machinefabriek. Er bleek bijvoorbeeld te veel ruimte te zitten tussen de motorkappen en portieren. Ik zou een oppervlak van 6 bij 4 moeten maken, maar dat lukte alleen met veel tussenruimte. Ko wil graag dat het een dicht oppervlak wordt. ‘Dan moet hij maar wat kleiner’, was meteen de oplossing. Er is geen tijd en geen geld om meer onderdelen te halen, daarnaast moet alles in een busje passen, dus ik schoof het allemaal een beetje in. Bij het installeren van de kabelbaan op Terschelling is alles er nog een keer anders uit gaan zien. Dat was de eerste keer dat we het hangend en op de goede plek zagen.

1.1 ONTVANGST DOOR HET PUBLIEK

Ko en Peter wilden qua beeld niet voldoen aan de locatietheaternorm door het weidse landschap af te schermen met een wit vlak, maar uiteindelijk is het een spektakel geworden wat het Oerol publiek het liefste ziet. De echte Oerol-klassieker zat er zelfs in, een vrouw in een witte jurk midden in de natuur, bovenop een hoge duin in dit geval. ‘CRASH’ is een Oerol-hit geworden, mensen hadden hoge verwachtingen en die werden waargemaakt.

2 LEERDOELEN

Ik heb voorafgaand aan de stage voor het vak 'beroepsvoorbereiding' leerdoelen opgesteld voor mijn stage. Toen ik ongeveer twee weken bezig was met mijn stage heb ik mijn leerdoelen aangepast, omdat ik inmiddels beter wist wat wel en niet haalbaar was binnen mijn functie en deze productie. Hieronder reflecteer ik op deze tweede versie. Als eerst wordt steeds de competentie genoemd in cursief, daarna mijn zelf geformuleerde leerdoel gebaseerd op de competentie en ten slotte leg ik in grijs uit hoe ik deze leerdoelen heb gerealiseerd en reflecteer ik op hoe ik dit heb gedaan.

2.1 CREEREND VERMOGEN

de student kan vanuit een eigen idee en visie een concept ontwikkelen voor communicatiemiddelen en dat concept tot realisatie brengen

Ik zal bij zo goed als alle repetities aanwezig zijn en zal bijhouden wat er wordt afgesproken. Zelf een concept ontwikkelen voor communicatiemiddelen is slechts minimaal aan de orde.

10

Ik ben in de eerste 4 weken van mijn stage-periode (22 april t/m 22 mei) aanwezig geweest bij de repetities. Een paar dagen ben ik ook in de werkplaats bezig geweest met het decor. Van 22 mei tot en met 31 mei was ik in de werkplaats en heb ik me bezig gehouden met de kabelbaan waar auto-onderdelen vanaf komen. Het resultaat is te zien op de foto naast de inhoudsopgave. Ik maakte een compositie van motorkappen en portieren in opdracht van Ko en heb het zo voorbereid dat het op Terschelling makkelijk opgehangen kon worden. Hoe ik dingen het best kon bevestigen overlegde ik steeds met decorbouwers uit de werkplaats. Hoe het er het best uitzag bepaalde ik zelf, waarna ik goedkeuring vroeg aan Ko. Woensdag 5 juni ben ik naar Terschelling gegaan om te helpen met het monteren van de kabelbaan. Op 8 juni arriveerden de acteurs op Terschelling en hield ik me overdag weer met de repetities bezig en was mijn taak weer om te inventariseren wat er nodig is op de repetitie, en dat te communiceren met productie.

2.2 VERMOGEN KRITISCHE REFLECTIE

de student kan het eigen werk en dat van anderen beschouwen, analyseren, duiden en beoordelen

Mijn verantwoordelijkheid is om alle afspraken bij te houden. Omdat ik dit sowieso doe, ben ik goed op de hoogte en kan ik controleren of alle afspraken die er gemaakt worden stroken met de verhaallijnen die we willen zetten en de verhaallijnen afzonderlijk van elkaar bekijken of ze voldoende uitgediept worden. Daarbij kan ik in overweging nemen of het onderwerp zich in het gekozen medium het best laat vertellen, of dat er een ander overwogen kan worden. Dit hoeft ik niet per sé te delen, maar kan het puur als persoonlijke oefening doen. (Fysiek kunstmatig beeld, reëel beeld, projectie, versterkte geluidsopname, geprojecteerde tekst, dans, fysiek spel, spel met tekst, licht)

Een voorbeeld van een moment waar ik heb nagedacht over welk medium zich het best leent om iets over te brengen is bij de scene 'broken bodies' geweest, een scene waar lichaamsdelen en auto-onderdelen met elkaar versmelten. Er was een choreografie op gemaakt en Ko dacht na over wat voor soort acteerwerk hier van toepassing kon zijn. Mijn voorstel was om met video te werken. Ik had zelf geëxperimenteerd met het projecteren via autospiegels. Hierdoor raakt hetgeen wat er geprojecteerd wordt gefragmenteerd en uit verhouding getrokken. Mijn voorstel was om een actrice te filmen op een autowrak en dit live te projecteren op de witte achterwand, waar op dit moment nog sprake van was. De projectie zou dan bestaan uit een lichaam met delen van een auto erin vermengd. Om dit met Ko te kunnen communiceren heb ik een filmpje van mijn experiment laten zien van het projecteren via autospiegels en een schets gemaakt van hoe het voor deze scene zou kunnen werken.

Still uit een video van een experiment met projecteren via autospiegels

12

Schets voor een beeldscene voor 'broken bodies'

We hebben dit beeld niet gebruikt. Nu ik terug kijk begrijp ik goed waarom. Wat betreft media-gebruik ging het in 'CRASH' om het samenspel van het medium theater met het medium dans. Het toevoegen van het medium video zou het deze afspraak hebben vertroebeld.

2.3 VERMOGEN TOT GROEI EN VERNIEUWING

de student kan het vakmanschap, de persoonlijke invulling van de beroepssituatie - en zijn of haar artistieke verdiepen.

Ik leer voor het eerst een grote productie van een groot gezelschap van binnenuit kennen. Ik wil erachter komen hoe dit mechanisme werkt. Als regie-assistent zal ik aan maakproces kunnen proeven en door deze ervaring mijn positie leren te bepalen.

Als er tijdens de repetitieperiode op Oerol (8 - 15 juni) tijd is zou ik ook graag bij andere gezelschappen die op dat moment op Terschelling werken, willen kijken hoe zij te werk gaan om mijn ervaring in perspectief te kunnen plaatsen. Dit wil ik alleen doen als het mijn werkzaamheden voor het NNT niet in de weg staat. Ik vermoed dat gezelschappen in deze stressvolle periode vlak voor de voorstelling niet zo happig zijn op kijkers, maar ik kan het proberen.

Ik was in de opbouw- en repetitieperiode op Terschelling eigenlijk al mijn tijd kwijt aan 'CRASH', maar ondertussen heb ik toch kennis kunnen maken met de werkwijze van andere groepen die een productie voor Oerol maakten. 13

Ik ben op bezoek geweest bij de 'in situ workshop / open air university', een workshop voor scenografen en landschapsarchitecten. Ik heb daar uitgebreid met de studenten en organisatoren over het project. Ik ben langsgeweest bij de PeerGroup en heb gezien hoe ze het daar aangepakt hadden. Ik was met de cast te gast bij een opname van Opium en heb daar kennis gemaakt met een regisseur van de Toneelschuur, Joost van Hezik en acteur Nasdrin Dschar. Daarnaast heb ik verschillende makers gesproken die bij ons langs kwamen, zoals Theun Mosk, de jongens van 'YoungGangsters' en Baukje Schweigman.

Ik heb heel veel verschillen gezien, misschien nog wel meer dan overeenkomsten. Ik heb bevestigd gekregen wat ik al vermoedde, ieder gezelschap en zelfs iedere productie werkt weer op een andere manier. En op welke manieren dat allemaal kan, heb ik aan mogen proeven. Ik ben geïnspireerd door het zien van het maken van artistieke keuzes op onverwachte terreinen. Een voorbeeld hiervan was de PeerGroup, die ervoor kiezen om het moment van de voorstelling te gebruiken

om het publiek te laten spelen dat zij, als bewoners van Terschelling, het geld aan te kant schuiven en voortaan aan ons voedsel, spullen en diensten te komen door te ruilen, omdat het eiland aan het begin van de voorstelling failliet is gegaan. Een ander voorbeeld is Baukje Schweigman, ze heeft één beeld genomen dat zich gedurende anderhalf uur beweegt. Het ontwikkelt zich steeds opnieuw, waardoor het heel spannend is en je steeds wordt verrast. Nadat ik dit had gezien voelde ik me in de goede richting geduwd, deze vorm van theatermaken past bij mij.

2.4 ORGANISEREND VERMOGEN

de student kan een inspirerende en functionele werksituatie voor zichzelf opzetten en in stand houden

Één van mijn verantwoordelijkheden is de groep bij elkaar halen als we gaan beginnen met de repetitie. Als ik dit goed doe, zal het duidelijk zijn wanneer en wel en wanneer er niet gewerkt wordt.

Ik zal contactpersoon zijn tussen de regisseurs in de Noorderkerk en iedereen in de Machinefabriek. Dat geldt voor vragen van en voor de productie-afdeling, marketing, kostuum en sound-design. Hierdoor kom ik in aanraking met alle aspecten van het productie-proces, daar zal ik van leren en is hopelijk functioneel voor de productie.

- 14 Ik heb goed kennis kunnen maken met veel vlakken van het productieproces. In het eerste deel van stage is dit het repetitieproces geweest. In deze periode had ik steeds contact met Rob, de huismeester, omdat hij de lunch bestelde en ik in de gaten hield wat er nodig was. Na de vierde week was dat de uitvoering van het decor en daarbij de concretisering van de vormgeving. Hierbij had ik steeds contact met Boes, hoofd-techniek, die de begroting beheerde, omdat ik bepaalde wat er nodig was qua bouwmaterialen voor het decor. Al in een vrij vroeg stadium werd duidelijk dat we waarschijnlijk buiten de begroting zouden komen, dus ik zocht naar oplossingen die met simpele bevestigingsmaterialen konden worden opgelost. In de tijd op Terschelling heb ik een deel van de taken van de productie-leiding overgenomen, toen de productie-leider ziek werd. Tijdens de voorstellingen heb ik meegedraaid met de techniek voor de voorbereidingen van de voorstellingen in de middagen voor de voorstellingen en in de nachten na de voorstellingen. Ook heb ik tijdens de voorstellingen de taak van kleeidster samen met de productie-leiding op me genomen, waarvoor ik contact had met Helga, de kostuumbeheerder en Slavna, de kostuumontwerper voor deze productie. In de eerste vier weken had ik moeite met het maken van een werksituatie, ik kon niet goed bepalen wat mijn taken zouden kunnen zijn en voelde me nutteloos en

een sta in de weg. In overleg met Ko, die van mening was dat er, bij nader inzien, ook niet veel was wat ik kon doen bij deze improviserende manier van repeteren en dat dit mij niet goed lag, ben ik me toen bezig gaan houden met het decor. Vanuit de werkplaats kon ik wel goed mijn taken vinden en goed communiceren daarover. Vanaf toen wist ik ook steeds nieuwe, boeiende taken naar me toe te trekken.

2.5 COMMUNICATIEF VERMOGEN

de student kan een opdracht verwerven en interpreteren, effectief het werk presenteren en toelichten en erover onderhandelen met opdrachtgevers en andere betrokkenen

Door goed te luisteren naar alle medewerkers, ben ik in staat opdrachten voor mezelf te formuleren en opdrachten die ik krijg te kunnen beoordelen op relevantie.

Mijn reflectie over deze competentie is deels verwoven in mijn reflectie op competentie 'organiserend vermogen' die hierboven is besproken. Hier kan ik nog aan toevoegen dat mijn communicatief vermogen tijdens de repetitieperiode te laag was. Ik hield me stil en ik voelde me te veel. Toen ik met het decor bezig was trad ik veel meer op de voorgrond en was continu in contact met iedereen om me heen. Ik kreeg eigenlijk een nieuwe kans doordat ik op een nieuwe plek kwam en die heb ik genomen.

15

2.6 OMGEVINGSGERICHTHEID

de student is in staat om verbanden te leggen tussen het eigen werk en dat van anderen en tussen het eigen werk en het publiek

Ik wil ideeën van de regisseurs vergelijken met mijn ideeën, de ideeën van de anderen van de groep en ideeën van kunstenaars die ik bewonder en kunstenaars die zij bewonderen. Om dit goed te kunnen doen zal ik synchroon aan de stage doorgaan met mijn onderzoek naar kijken en ruimte-ervaring, met de volgende middelen:

Orte, Räume, Grenze – Markus Schroer (boek)
Studio Olafur Eliasson (boek)
de onzichtbare steden – Italo Calvino (boek)
readers van de master Sociale geografie (readers)
experimenteren met licht en reflectie (praktijk)

Tijdens de voorstellingen zal ik alert zijn op de reacties uit het publiek. Tijdens de productie van 'Crash' ben ik ook bezig met een korte voorstelling 'Semion Semionovich' en maak ik het decorontwerp en uitvoering van 'Van Groningen tot Novgorod' een productie van Dichters in de Prinsentuin, een literair festival. Ik zal kijken of er verbanden zijn tussen mijn aanpak daarbij en de aanpak die ik zie bij het NNT.

Een voorbeeld van waar ik een verband kan leggen tussen Ko zijn ontwerpen en mijn ontwerpen is het inzetten van alledaagse, voor iedereen herkenbare materialen. Voordat ik het ontwerp van Ko kende van de autostoelen op huishoudladders, had ik al mijn ontwerp voor 'Van Groningen tot Novgorod' gemaakt waar ook huishoudladders in verwerk zitten. Het is een puur functioneel element voor het huishouden en dat functionele element wordt hier samengevoegd met een abstractie van een beeld van een autorit. Voor mij was het gebruik van een huishoudladder een middel om te verhogen, net als voor Ko. Het hoeft niet verstopt te worden hoe het in elkaar zit. Voor mij om de reden dat ik het als kijker fijn vindt om te zien hoe iets gedaan is, waardoor ik het gevoel krijg dat ik het zelf ook had kunnen bedenken. Dit vergroot als kijker het vertrouwen in je eigen creativiteit en werkt inspirerend. Juist door voor iedereen herkenbare elementen te kiezen, iedereen weet waar een huishoudladder voor bedoeld is,

wordt dat universeel, dus niet alleen inspirerend voor kunstenaars, maar voor iedereen die ernaar kijkt. Het eerder besproken beeld voor de 'broken bodies' scene, het projecteren via autospiegels is een voorbeeld van waar ik mijn eigen experimenten op de academie, heb gebruikt voor deze productie.

Toen ik op een avond mee ging naar de speellocatie om over het lichtontwerp na te denken, had ik de lichtontwerpen van Olafur Eliasson in mijn achterhoofd, alleen kwam dat niet erg van pas.

2.7 VERMOGEN TOT SAMENWERKEN

de student kan in een samenwerkingsverband een actieve bijdrage leveren aan de totstandkoming van een product of proces

Ik zal moeten samenwerken met beide regisseurs, de acteurs en de dansers. Mijn actieve bijdrage zal zijn de acteurs en regisseurs herinneren aan de gemaakte afspraken, zorgen dat iedereen op de hoogte is van hoe laat de repetities beginnen en hoe lang ze duren, zorgen dat iedereen weet wie wanneer aanwezig is, zorgen dat alle ideeën genoteerd worden en dat belangrijke dingen gefilmd worden en op een privé-kanaal op youtube komen waarvan alle acteurs en dansers een link krijgen

Bovenstaande heb ik gedaan in de eerste vier weken van mijn stage. Daarna heb ik ervoor gezorgd de kabelbaan goed werkt en heb me met allerlei klusjes beziggehouden wat betreft de realisatie van het decor. Ook tijdens de voorstellingen heb ik een corelement bediend, namelijk de lieren van de motorkappenharmonica. Ik heb het gevoel dat ik vanaf een gegeven moment een min of meer onmisbaar persoon was.

links:
huishoudtrap in
'CRASH'

rechts:
huishoudtrap in
'Van Groningen
tot Novgorod'

18

De motorkappenharmonica in de Machinefabriek

3 VERVOLG

Deze stage heeft mij indirect twee concrete opdrachten opgeleverd. Ten eerste ga ik meewerken aan een serie workshops rondom 'Fellini', de volgende grote zaal voorstelling van het NNT. In iedere workshop zal een klas middelbare scholieren een scene opnemen. Ik zal de groepen assisteren bij het decor. Ten tweede ben ik door mijn stage opnieuw in contact gekomen met Theun Mosk en heb ik met hem afgesproken dat ik daar in september zal beginnen met mijn tweede stage.

Wat ik in deze stage niet kon meemaken is hoe het is om zelfstandig theatervormgever te zijn. Ko is vast in dienst bij het NNT. Dat is uitzonderlijk. Theun Mosk heeft veel verschillende opdrachtgevers en werkt alleen, samen met een steeds andere assistent. Voor de periode 26 augustus tot en met 16 november zal ik dat zijn. Hij heeft een totaal andere werkwijze dan Ko. Hij maakt zijn ontwerp in overleg met de regisseur, meestal voordat de repetitieperiode begint. Dan brengt hij zijn tekeningen naar een decoratelier en laat het maken. Ook zit hij voor mijn idee veel meer in een netwerk dat nodig is om doorlopend opdrachten te krijgen. Dit aspect heb ik wel echt gemist in deze stage, maar zal ik in mijn volgende stage wel meemaken.

4 CONCLUSIE

Hier volgen mijn belangrijkste leerervaringen, deels een samenvatting uit mijn toelichting op mijn leerdoelen en deels leerervaringen die minder makkelijk onder één competentie onder te brengen zijn. Bij iedere leerervaring kijk ik nog eens kritisch terug op mijn eigen functioneren voor dat onderdeel.

4.1 DE WAARDE VAN EEN NETWERK

Ik heb gezien hoe acteurs, regisseurs en programmeurs elkaar ontmoeten, het gezellig met elkaar hebben en dat er daarna de mogelijkheid tot samenwerken bestaat. Op een festival als Oerol probeer je tijd vrij te maken om bij elkaar te komen kijken, als collega's, om de contacten te onderhouden of te creëren. Ik heb daar dit keer een beetje aan mee mogen doen en het heeft me meteen iets opgeleverd, een tweede stage bij Theun Mosk.

Ik had hier graag nog wat meer uit willen halen. Ik had beter wel vaker mee kunnen gaan naar de kroeg om mensen te leren kennen. Wel heb ik iedereen leren kennen die bij onze backstage kwam. Ik stelde me daar op als gastvrouw en zorgde dat iedereen koffie kreeg en dat ik een klein praatje maakte.

4.2 DE WERKING VAN EEN GROOT THEATERGEZELSCHAP

20 Het kantoor staat in dienst van het artistieke team. Op een beslissing van het artistieke team volgt een hele hoop werk voor het kantoor. Ik heb gezien hoe ontzettend belangrijk goede communicatie daarvoor nodig is en goede communicatie betekent hier niet te weinig, maar ook zeker niet te veel. De mate van onafhankelijkheid tussen de zakelijke kant en de artistieke kant heeft mij verbaasd. Meer dan ik verwacht had kunnen ze los van elkaar werken. Bij het NNT en bij Club Guy and Roni is het ook zo dat de vloer en de kantoren van elkaar gescheiden zijn, je komt noodzakelijkerwijs niet veel bij elkaar, dat blijft bijna tot productievergaderingen eens in de twee, drie weken beperkt. De artistieke vrijheid blijft hierdoor voor mijn gevoel groot. Het artistieke team hoeft zich niet druk te maken over hoe je watertanks gaat vullen op een plaats zonder stromend water.

Ik denk dat ik nu goed weet hoe het NNT werkt. Ik heb mijn best gedaan om me met iedereen daar in contact te komen, al had ik wat meer kunnen kletsen. Ik heb de kat uit de boom gekeken, wat ik me op het moment ook wel realiseerde. Ik wilde eigenlijk brutaler zijn, maar ik nam toch liever geen risico's. Ik werkte hard voor ze, maar ik vroeg voor mijn gevoel ook al veel aandacht.

4.3 ONTWIKKELEN VAN EEN ONTWERP IN DE WERKPLAATS

Ko heeft veel geëxperimenteerd in de werkplaats van de Machinefabriek, meer dan een ontwerp tekenen en het laten uitvoeren. Vaak tot 's avonds laat. Hij speelt met de materialen tot er iets verrassends uit komt. Als het prototype dan klaar is, draagt hij de daadwerkelijke realisatie over aan de mannen in de werkplaats. Het feit dat hij meewerkt in de werkplaats creëert een heel fijn groepsgevoel, dat we het allemaal samen doen en dat iedereen gelijkwaardig in de productie staat. Dit gevoel heerst niet tussen de acteurs en de technici, wat erg jammer is. Het heeft mij ook verwonderd hoe Ko rustig blijft en het vertrouwen lijkt te houden in dat alles lukt, maar ook soms nonchalant lijkt als iets dan niet lukt. 'Dan proberen we wel wat anders'. Hij steekt nog rustig een sigaar op als de tijd begint te dringen. Dat lucht dan iedereen op, het straalt uit dat Ko het volste vertrouwen in heeft dat alles op tijd af komt en dat het mooi wordt. Hij lijkt geen stress te hebben, maar werkt wel hard en gaat lang door.

Wat betreft de periode van het decorontwikkeling in de werkplaats in de Machinefabriek, heb ik te weinig tijd vrijgehouden om eventueel in de avonden verder te werken. Ik weet dat Peter en Ko dat wel vaak deden en dat er dan de spannende corelementen ontstonden. Ik was te verlegen om me daarin te mengen, omdat ik wist dat het dan ook om gezelligheid ging. Ko heeft wel aangegeven dat ik 's avonds ook echt welkom was, maar ik had ook andere projecten lopen waar ik dan mee bezig moest. Ik had moeten zorgen dat ik al mijn tijd voor 'CRASH' had gehad.